

Í DAG

LANDSTYRISSETANIN

Smáflokkarnir

í føroyskum politikki

Í einum demokratiskum landi er tað sjálvandi loyvt øllum at stovna politiskar flokkar; men flest lond royna at verja seg fyri ov nógvum smáflokkum. Tað verður ofta vónleyst at skipa samnar arbeiðsførar stjórnir, tá hesir smáflokkar ofta koma so fyrri, at neyðugt verður at hava teir uppi í. Vit kenna tað hjá okkum sjálvum. Sjálfstýrisflokkurin hevur nærur áttið verið neyðugur at havi uppi í, og hetta nýggja landsstýrið stendur og fellur við einum einsamaltum leysgongara á tingi. Kj. Mohr. Hesir smáflokkar koma tí at hava eina ávirkan, sum er heilt órimlig mótvegis teinum stóru flokkunum við tí stóra atkvøðutalinum.

Tyngdin í núverandi landsstýrissamgongu er:

Kjartan Mohr valdur við	674 atkv.
Sjálfstýrisflokkurin	892 atkv.
Hesir avgera liv og lagna Føroya fólks, meðan	
JAVNAÐARFLOKKURIN við	4167 atkv.

er settur uttanfyri

Nústandi landsstýri byggir so lætt ikki á úrslitið av valinum, ið var ein stórur sigur fyri javnaðarflokkinn og tann politikkin ið furdur var árin frammanundan.

SOSIALURIN

Viðmerkingar

«SJÁLSTYRISAMGONGAN.»
TEIR, ið nú skipa landsstýrið ynda at siga fólki frá, at nú hava allir sjálfstýrisflokkarnir funnið saman, og sjálvur Hákon løgmaður helt fyrri, tá hann var valdur, at hetta var søgulig hending: «sjálfstýrissamgongu» var skipað.
HVUSSU er nú vorðið við hesum «sjálfstýrissamgongu».
Hygg bara at tí fyrsta «14. sept.» aftaná landsstýrissetanina. Í oddagrein fær blaðið ongandið manna seg longur upp enn at nevna nýggja landsstýrið fyrri hett «SOKALLADA» «SJÁLSTYRISLANDSSTYRIÐ».

Í «14. sept.» hava staðið hundraðtals greinir, sum við 10 tumma «eyri» hava sligið fast, at fólka-flokkurin er ramur sambandsflokkur, sumleiðis sjálfstýrisflokkurin. Í «Dagblaðnum» finna vit sumleiðis hundraðtals greinir, ið ikki lata íva vera um, at sjálfstýris-flokkurin er ein 100 pst. sambandsflokkur.
Tjóðveldisflokkurin hevur í síni tíð biðið um samarbeiði við sambandsflokkinn, ið treytað var at Kr. Djurhuus gjørdist løgmaður.
HVAT verður so eftir av «sjálfstýrissamgonguni»?
Ju, Kjartan Mohr!

Brøv til Sosialin

Ein bóðskapur

Leygarkvöldið hoyrdu vit ein orðaríkan bóðskap frá Erlendi Paturssyni um alt tað, hann vildi avrika, nú hann var komin í landsstýrið. Vit kenna orðavavsturin frá fyrr av, úr blaðum og propagandaðum.

Orð hansara kunnu samandragast í rein loysing!

Nú er E. Patursson komin í landsstýrið og mer kunnugt skal hann tí leggja frá sær sum formaður í Fiskimannafelagnum.

Tá Erlendur er so orðaríkur og hugagóður við frágreiðingum um øst og annað, vildi tað verið ómøgulegt hjá okkum fiskimönnum

at fingið eina gjøllari frágreiðing um verk hansara til frama fyri fiskimannin, nú hann leggur hetta starvið frá sær.

Tað hevði verið áhugavert at fingið at vita, hvussu nógv okkara arbeiðslikindi vóru bót, hvussu nógv løn okkara er hækka sum eitt úrslit av, at sáttmálarnir lønarliga eru gjørdir betri o. s. fr.

Her er talan um eitt 12 ára skeið, so ríkiligt skuldi verið at gjørt burtur úr. Her er talan um tíð, sum farin er, veruleikar at gera burtur úr, sum mátti verið eins lætt at tikið sær av og fram tíðarættanir meir og minni veruleikfjærar.

Tókk fyrri upptøkuna.

Fiskimaður.

TVÆR FLUGUR VIÐ EITT SMEKK

Tað kom ikki heilt so óventað, at Hákon Djurhuus var valdur til løgmann; tí øll vit, ið kenna hann, kenna eisini hansara framúr fyrileysu alþagaevni. Vit kenna hansara djúpa hatsleika til fráfarina løgmann P. M. Dam og ivast ikki í, at tað man hava verið heit hjá tjóðveldismönnum at vundið hann um ein finger, bert teir lovaðu honum løgmanssessin, tí ein løgmansfjórður í hárið er meira verd fyrri honum enn allir fólkaflakksveljararnir tilsamans.

Hákon hevur vunnið á Dam. Tað er satt, sjálvt um hann sum politikkar ikki røkkur Dam uppá knoini.

Løgmansfjórðurin var ein fluga. Hin var ikki minni verd.

Eitt avgerandi mál fyrri Hákon Djurhuus var at sleppa burtur frá Klakksvík. Hetta slapp hann hálvvegis sum løgtingsmaður. Men nú vann hann alt; nú slapp hann heilt burtur — sum løgmaður.

Hetta var onnur fluga.

Klapp, kining, hurðaklams — og tú eigur løgmanssessin!

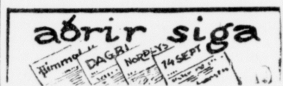

TUNNELGERÐIR. At síðan farið var undir tunnelgerðina í Suðuroy og fyrirreikingarnar til tunnelgerðina í Norðoyum tóku seg upp,

hevur Norðoyið roynt at lagt ílt fyrri hetta mál og er komið fram við ymskum ósannindum og ofta óndsinnaðum illgættingum móti monnum — serstakliga javnaðarmönnum. Seinast finna vit m. a. hesi orð í blaðnum:

«Tað mundi tí falla mongum mammu fyrri brostið at hoyra okkara háttvirða løgmann Petur Mohr Dam í sinari nýársrøðu siga, at enn vóru ikki peningarnir tókir til tunnelgerðina í Norðoyggjum.

«Okkara tunnelgerð er ein saga blot, men vit skulu tað vera so stórbarir, at vit ynskja suðurroyingum hjartaliga til lukku við tunnelgerð síni, hoast vit ongan møguleika siggia fyrri okkara ...»

«DIMMALÆTUNG» skrivur um nýggja landsstýrið og er av teirri áskoðan, at grundarlagið er so veikt, at tað skulu undur henda um henda samgonga skal halda ella verða fót fyrri at greiða tær stóru uppgávur, ið eru fyrri stavn. Annars verður m.a. sagt í hesi grein:

«Det var nok ikke et landsstyre af en sådan sammensætning, vel gerskaren havde ventet. Valgets største tilfidsvoetum gik aldeles indlysende til Socialdemokratiet og i særdeleshed til den hidtige lovmænd P. M. Dam. Den «nationale» frontdannelse, tilføjet bragt med største besværlighed gør det, man plejer at kalde «valgets tale» til intet.»

«14. SEPTEMBER» ger sínar viðmerkingar til nýggju landsstýrissýrie. Blaðið sigur m.a.:

«Í sjálvum sær er tað gleðis-hending, at sjálfstýrisflokkarnir funnu saman um skipan av einum landsstýri, men tað er satt at siga við blaðandnum kennum, at vit siggia fram móti tí landsstýrisstarvi, ið koma skal.»

veitsla á P

AT tá ið Erlendur Patursson, landsstýrismáður, varð sendur til Íslands saman við øðrum at samráðast við íslenskum stjórnina um aftur at vinna fiskirettindi fyrri føroyska fiskimannin á íslenskum sjóki, kom hann vegin fram til Íslands, men mótti ikki á nokrum fundi og helt leiðina heimafur til Føroya sum ein sonn ónyta.

AT Hákon Djurhuus, løgmaður, og formaður fólkaflakksins á tingi, í síni tíð var ein av stovnarunum av NOROYA JAVNAÐARFELAG, felagsins fyrsti næstformaður og skrivari.

AT P. M. Dam, ið nú mátti víkja úr løgmanssessinum til seinasta val, fekk nógv fleiri persónligar atkvøður enn nakar føroyskur politikkar áður til eitt løgtingsval.

AT av teimum 15 tingmonnum í samgonguflokkunum eru 9 lesufámen, eykavaldið, og málum hesar eykavaldið er sjálvur løgmaður hin eini.

AT fólkaflokkurin, sum nú hevur skipað landsstýrið einans eigur EIN valdomisvaldan mann á tingi, hinir 5 eru lesufámen.

AT Hákon Djurhuus er Føroya fyrsti eykavaldi løgmaður.

Landsstýris-samráðingarnar

1. Beint aftaná valið vendi javnaðarflokkurin sær til sambandið og gamla sjálfstýrið og bjóðaði teimum at halda fram við landsstýrissamgonguni.
2. Sambandið skjeyt spurningin um landsstýrið út, til tingið kom saman.
3. Sama dag, sum tingið kom saman, vendi javnaðarflokkurin sær til sambandsflokkin um samráðingar um landsstýrið. Men sambandið kravdi fyrst at halda fund sín ámillum. So skuldi javnaðarflokkurin hoyra aftur frá teimum.
4. Tá ið javnaðarmenn ikki — aftan á fleiri dagar — hoyrdu frá sambandsmonnum, varð kallað saman til samgongufund.
5. Á hesum fundi søgdu sambandsmenn seg ikki kunna fara í realitetssamráðingar uttan at sjálfstýrisflokkurin fyrst hevði sagt sína stóðu. Og sjálfstýrisflokkurinn segði seg onga stóðu kunna taka, uttan sambandsmenn fyrst høvdu lagt sína stóðu fram. Javnaðarflokkurin setti á hesum fundi av nýggjum ífram samgongutilboðið og bað um svar frá sambandinum og sjálfstýrinum.
6. Tá ið hetta svarið ongandið kom, varð sagt sambandinum frá, at javnaðarflokkurin eisini mátti taka upp samráðingar aðrar vegir.
7. So komu samráðingarnar í við tjóðveldið.

Men straks við samráðingabyrjan var gjørt tjóðveldismönnum greitt, at javnaðarmenn vóru móti stjórnarbroying og yvirtøku av fleiri málum.

Tjóðveldismenn og javnaðarmenn vóru samdir um eitt arbeiðsgrundarlag og til reiðar at seta landsstýrið uppá tað.

Erlendur Paturssonur segði, at tað kom ann uppá Marjus (sjálfstýrið) hvønn veg tjóðveldið fór. Men sjálfstýrið valdi «arvaíggindan» fólka-flokkinn og loysingina (samb. samgonguskjalið, tann nationala partin!)

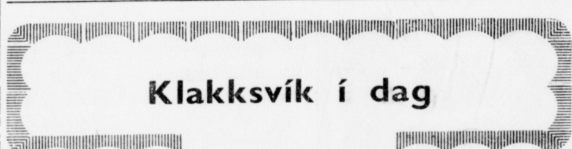
8. Nakrar dagar fyrri jól vóru javnaðarmenn, sambandsmenn og gamla sjálfstýrismenn til samgongufund uttan úrslit og avgjort var tó at taka samráðingar upp aftur aftaná nýggjjar.

Men av hesum varð einki.

9. Samgonguskjalið, sum gamla sjálfstýrið er gingið við tí er rein loysing ella risastig móti reinari loysing.

Fáir sjálfstýrismenn hava valt sjálfstýrið at ganga saman fyrri at fremja reina loysing saman við tjóðveldinum og fólkaflakkinum, sum eru reinir loysingarflokkar.

Eingin politikkarar hevur sviðið meginpartin av veljarum sínum stórigari enn Marjus Johannesen, háskúla-stjóri. Sámal Petersen, skúla-kerari og Niels Winther Poulsen, landsstýrismáður.

Klakksvík í dag

Nýggja landsstýrið fekk kalda móttøku

Menn úr øllum flokkum her í Klakksvík eru meir og minni misnøgdir við nýggja landsstýrið; serstakliga ger henda misnøgdin seg galdandi millum sjálfstýrismenn og tjóðveldismenn.

Fólkaflakksmenn kunnu sjásvagt fróa seg yvir, at teirra maður er vorðin løgmaður; men eisini teirra millum er brot í fróini, tí mangir fólkaflakksmenn eru misnøgdir yvir, at tveir tjóðveldismenn komu í landsstýrið og bara ein fólkaflakksmaður.

Størstu misnøgdina hittir ein millum sjálfstýrismenn, ja, hjá sumnum var tað eitt vónbrot. Hesir eru fyrst og fremst Ála við, at

sjálfstýrismennin vóru við til at velja Hákon Djurhuus til løgmann; men annars dámar teimum lítið at vera komin í hósag við tjóðveldismenn í landsstýrinum.

Tjóðveldismenn eru óðir og mest harnir yvir, at Hákon Djurhuus er vorðin løgmaður; hetta býður teimum heilt móti — hundaskipið og allar tess fylgir eru enn í alt ov frískum minni.

Var eingin fólkaflokkur og eingin Hákon Djurhuus, var heldur eingin sjálfstýrisflokkur í Norðoyum; tí tað at flokkurin anir, er eina mest av øvliga sjálfstýrismanna at fara upp eina størri sjálfstýrisfylking undir leiðslu Hákon Djurhuus; men nú hevur so Sámal Petersen s..... í dansin, og sjálfstýrisveljararnir í øðini.

UTRÓÐURIN. Í síðstu viku royndu teir nógvu av bátunum vestanfyri. Teir fóru flestir mikuvældið og komu aftur leygarkvöldið. Væl

varð burtur úr. Bestur var Ósi við 36.000 pundum, meðan aðrir komu uppi 18000 pund. Ósi fekk 18—20.000 pund eina setu.